

# ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.18 (3186) ●

● ЧАЦВЕР, 20 МАЯ, 2010

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: [WWW.GOLAS.BY](http://WWW.GOLAS.BY)



**Музей пад  
вінаграднымі лозамі**  
Хоць нарадзіўся Уладзімір  
Вайцэховіч у 1924 годзе, але  
адлік жыцця вядзе ў асноўным  
з чэрвеня 41-га **Стар. 2**



**Радаводнае дрэва**  
Даследчыца з Аўстраліі  
Алена Говар мае карані  
на Слонімшчыне,  
Баранавіччыне  
і ў Мінску **Стар. 3**



**“Усё рэальна,  
усё магчыма”**  
Беларускі акцёр Ігар  
Сігаў зняўся ў ірландскай  
кінастужцы і пабываў на 82-й  
цырымоніі “Оскар” **Стар. 4**

## СУПОЛЬНАСЦЬ

# Шчыры дыялог

Выданні беларускай дыяспары і нацыянальных суполак ўмацоўваюць жывыя сувязі паміж суайчыннікамі

Іван Ждановіч

Якая сіла газеты? Цікавы адказ на такое пытанне пачуў я на нядаўнім круглым stole “Дыялог дыяспар: Дыяспара і СМІ”. “У 2003 годзе мы стварылі Саюз беларусаў Латвіі на базе чатырох суполак, а цяпер, у многім дзякуючы і газете “Прамень”, якая выдаецца 16-ы год, у Саюзе іх ужо адзінаццаць”, — гаварыла старшыня Саюза Валянціна Піскунова. Дзякавала нашай дзяржаве за падтрымку газеты, медалём Францыска Скарыны адзначана і праца яе галоўнага рэдактара Лявона Шакаўца. Газета, што выдаецца на сродкі спонсараў, шмат робіць для прапаганды беларускай культуры, па абароне інтарэсаў дыяспары ў Латвіі. Ёсць у Саюза і іншыя выдавецкія справы: выходзяць кнігі, у тым ліку і малодых беларускіх паэтаў, матэрыялы навуковых канферэнцый.

А яшчэ “Прамень” асвятляе жыццё беларусаў у Літве, Эстоніі — па сутнасці, паядноўвае землякоў ва ўсёй Прыбалтыцы. Заслугоўвае ўвагі і тое, што пра дзейнасць дыяспары інфармуе чытачоў іншыя СМІ, у тым ліку цэнтральныя, рэгіянальныя выданні ў Рызе, Ліепаі, Вентспілсе, Даўгаўпілсе. Расказваюць пра землякоў у Латвіі, якіх там каля 100 тысяч, і беларускія СМІ. Так што было з чым ехаць дэлегацыі



Актывісткі беларускіх суполак з Латвіі — свае на выставе “СМІ ў Беларусі”

ў Мінск: на выставе “СМІ ў Беларусі” гасцявала сем актывістаў з Латвіі, у тым ліку паэт з Даўгаўпілса Станіслаў Валодзька і адтуль жа выкладчыца ўніверсітэта Таццяна Бучэль. Апошняя радавалася: у яе ўнука Паўліка, які нядаўна нарадзіўся на латышскай зямлі — беларускае грамадзянства. Між іншым, Лявон Шакавец, выступаючы на круглым stole, сказаў, што “весці беларускую лінію” ў замежжы вельмі няпросты. І амаль 20-гадовы шлях супол-

кі “Прамень” у Рызе назваў “гадамі не толькі актыўнай дзейнасці, але і мужнасці”. Адкуль бяруць сілы землякі? “Любоў да Бацькаўшчыны намі рухае, усё лепшае, што творым, пішам — прысвячаем маці-Радзіме”, — узнёсла гаварыў Лявон Рыгоровіч.

І тут не ўтрымаўся адзін з калег-журналістаў. Не ведаю, сказаў, як часта чуюць словы падзякі такіх падзвіжнікаў ў іншых аўдыторыях, але прыміце, дарагія землякі, наш паклон, вялікую

ўдзячнасць за падтрымку беларускай культуры, за цесную сувязь з Айчынай і зберажэнне беларускага духу ў розных кутках свету, за ўсё тое добрае, што вы робіце для Беларусі ў замежжы. Зала, у якой былі прадстаўнікі Міністэрства інфармацыі, апарата Уаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў, журналісты беларускіх СМІ, актывісты нацыянальных суполак Беларусі, падтрымала яго апладысмантамі. → **Стар. 2**

## АСОБА

# Шматгранны талент

Нататкі з нагоды 130-х угодкаў Язэпа Дылы

Адам Мальдзіс

Адразу патлумачу: гаворка тут — пра беларускага дзяржаўнага і культурнага дзеяча, рэвалюцыянера і пісьменніка. Пасля таго, як двойчы, у 1930-31 і 1938-39 гадах, Язэп Дыла мужа перанёс рэпрэсіі, жыў ён у Саратаве. Там, у горадзе над Волгай, і быў рэабілітаваны ў 1957 годзе. Але ў Беларусь не вярнуўся. І доўга заставаўся самым апошнім жывым з камісараў першага ўрада БССР, калі іншых ужо не было...

Не памятаю, каму з кіраўнікоў

Саюза пісьменнікаў прыйшла ў галаву задума менавіта мяне паслаць ранній вясной 1968 года ў камандзіроўку ў Саратаў. Каб напісаць артыкул пра Язэпа Дылу. Якраз ішла падрыхтоўка да 50-годдзя БССР, і тэкст пра члена першага беларускага савецкага ўрада, наркама працы ў ім, быў бы вельмі дарэчы, скажам, у “Польмі”. Мяне папярэдзілі: сам Дыла піша ўжо з вялікай цяжкасцю і таму не можа прыслаць успаміны, але галава ў яго, на шчасце, яшчэ светлая.

Еду, праз Маскву, у Саратаў. Знаходжу сціплую кватэру, у

якой разам з прыёмнай дачкой, падабранай у 1920-м на мінскім вакзале, жыў гэты легендарны чалавек. Мяне сустрэў прысадзісты мужчына ў акуларах і з бародкай. Прыезду земляка ўзрадаваўся, запрапанаваў жыць у яго, паколькі гасцініца далёка, а часу ў нас мала. І распачаў каларытныя ўспаміны пра родны Слуцк, гады вучобы...

Я настрайваўся пісаць нарыс. Але ў першы ж дзень зразу меў, што гісторыя мне не даруе, калі не запішу аўтарызаваныя ўспаміны Язэпа Дылы. Рабочы дзень у нас быў такі: ён паволі расказваў,

а я імкнуўся як мага хутчэй, скарычана ўсё запісаць (дыктафона ж не было). Пасля абеду расшыфроўваў запісы, вечарам паволі зачытваў тэкст, а гаспадар уносіў карэктывы. Так за тыдзень мы прайшлі асноўныя вехі жыццёвага шляху наркама. Дзяцінства ў слуцкім рамесным асяроддзі. Знаёмства з беларускімі песнямі і легендамі. Вучоба ў Слуцкай гімназіі і выключэнне з яе за смелыя выказванні. Восенню 1899-га Дыла падаўся ў эстонскі горад Юр’еў (цяпер Тарту), дзе паступіў у Ветэрынарны інстытут, звязаў-

ся там з беларускім зямляцтвам. За ўдзел у студэнцкіх сходках і дэманстрацыях тройчы арыштоўваўся і высылваўся пад нагляд паліцыі. Вярнуўшыся на радзіму, пачаў супрацоўнічаць, а потым і друкавацца ў мінскай газете “Северо-Западный край”. У 1905 годзе стаў на чале аграрнай групы Мінскага камітэта РСДРП, вёў агітацыю ў навакольных вёсках. Пасля былі Пецярбург, Казань, Масква, знаёмства з кнігавыдавецкай справай, супрацоўніцтва з Купрыным, Стасюлевічам, Калантай... → **Стар. 3**

## ВЕСТКИ

### Ветэраны атрымалі наказ

Удзельнікі вызвалення Беларусі ўзнагароджаны юбілейнымі медалямі

Прэм’ер-міністр Беларусі Сяргей Сідорскі, знаходзячыся з візітам у Татарстане, уручыў ветэранам вайны, якія вызвалі Беларусь, медалі “65 гадоў вызвалення Рэспублікі Беларусь ад нямеца-фашысцкіх захопнікаў”. Ён таксама ўсклаў кветкі да Вечнага агню мемарыяльнага комплексу Парку Перамогі, а па заканчэнні цырымоніі пагутарыў з ветэранамі.

— Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка выдаў указ аб узнагароджанні медалямі ўсіх удзельнікаў вызвалення Беларусі. У Татарстане такіх — больш за 700 чалавек, — сказаў Сяргей Сідорскі. Ён перадаў ветэранам наказ Прэзідэнта Беларусі: “Галоўная задача для вас цяпер — жыць”.

### І сто тысяч — не мяжа

Вышэйшыя навучальныя ўстановы краіны рыхтуюцца прыняць новых студэнтаў

Больш за 100 тысячы чалавек сёлета стануць першакурснікамі вышэйшых навучальных устаноў у Беларусі. Пра гэта паведаміў на семінары-нарадзе з адказнымі сакратарамі прыёмных камісій першы намеснік міністра адукацыі Аляксандр Жук.

Сёлета ва ўсе вышэйшыя навучальныя ўстановы ў краіне будзе залічана амаль на пяць тысяч студэнтаў больш, чым летась.

## СУПОЛЬНАСЦЬ

## Шчыры дыялог

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Госць з Каўказа, намеснік старшыні Кабардзіна-Балкарскага грамадскага руху за яднанне “Сябры” г. Нальчыка Алег Федарчук расказаў, як складваецца супрацоўніцтва з мясцовымі сродкамі масавай інфармацыі. Урадженец вёскі Бор-Дубянец са Століншчыны задаволены тым, як ставяцца да Беларусі, беларусаў у гэтым рэгіёне Расіі. “Мы дакладна падлічылі: у Нальчыку жыве 1195 беларусаў, — гаварыў Алег Мікалаевіч. — Вядома ж, сваю газету нам не падняць, і мы актыўна супрацоўнічаем з тымі СМІ, якія ў нас ёсць, усюды нясем добрае слова пра Беларусь”.

Пра ранейшыя выдавецкія праекты, якія цяпер “перапынены, але не пахаваны назаўсёды”, гаварыў госць з Вільнюса Раман Вайніцкі, старшыня Згуртавання беларускіх грамадскіх арганізацый у Літве. Нягледзячы на межы, якія існуюць паміж Беларуссю і Літвой, нашы людзі па-ранейшаму адчуваюць сябе братамі. Раман расказаў цікавы эпізод з візіту парламенцкай дэлегацыі Літвы ў Беларусь. Калі адзін чалавек у ліфце Нацыянальнай бібліятэкі запытаў у гасцей, адкуль яны будуць, жанчына адказала: “Мы вашы суседзі, літоўцы...”. Ён запырачыў: “Вы не суседзі... Вы нашы родныя, нашы браты...” Жанчына, расказваючы гэта, не магла стрымаць слёз. Таму вельмі важна, каб людзі розных краін мелі як мага больш магчымасцяў пабачыць Беларусь, пагаварыць з людзьмі.

Спрыяюць, казаў Раман, дыялогу паміж рознымі этнасамі, культурамі і СМІ, калі яны “аб’ектыўна, без скажэнняў, прадзятасці паказваюць жыццё”. Сёння ж не ва ўсіх краінах ёсць аб’ектыўная інфармацыя пра тое, як і чым жыве Беларусь.

— Мы арганізуем штогод дзесяткі розных культурных мерапрыемстваў, якія знаходзяць шырокі розгалас у сродках масавай інфармацыі, — прадоўжыў размову прафесар з Беластока Базыль Сегень, намеснік старшыні галоўнага праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Польшчы. Ён і сам далучаны да выдавецкіх спраў, рэдагуе штогоднік “Беларускі календар” і матэрыялы міжнародных канферэнцый «Шлях да ўзаемнасці». А знакавыя для суайчыннікаў справы — фестывалі “Беларуская песня”, “Белавежскае Купалле”. І Свята беларускай культуры, ці Музычныя дыялогі над Бугам — у іх польскі бок выступае як суарганізатар. Б.Сегень падзякаваў за дапамогу нашай краіне ў гэтых справах, найперш яна ідзе ад Культурнага цэнтра Беларусі ў Беластоку. “Мы прэзентуем нашу культуру не толькі на Беласточчыне, але і па ўсёй Польшчы”, — казаў Базыль.

Сваю нішу на інфармацыйным полі займае праваслаўная радыёстанцыя “Радыё Артадоксія” з Беластока. Яе дырэктар, айцец Ян Койла, удакладніў: “беларускі перыяд” у іх толькі пачынаецца, хоць вяшчанне па-польску ідзе гадоў сем. І калі радыё стала па-



На стэндзе — выданні этнасуполак

пулярным, з’явіліся прапановы ад беластоцкіх жыхароў: хочам слухаць вас і на роднай беларускай мове, раскавайце пра жыццё ў Беларусі. Там, паглумачыў Ян, жыве каля 30 тысяч беларусаў. Айцец Ян спадзяецца, што вяшчанне будзе больш змястоўным, калі сумесна з беларускімі журналістамі рабіць культурныя, сацыяльныя праграмы, нават урокі беларускай мовы. А палітыку, гаварыў, “мы прымешваць не будзем, бо справа царкоўная — спрыяць пашырэнню духоўнасці, наладжваць паразуменне паміж людзьмі”.

Пра тое, як будуюцца стасункі са СМІ, пра ўласныя выданні раскавалі на круглым сталі і лідары этнічных суполак у Беларусі — армянскай, украінскай, яўрэйскай, літоўскай, польскай. А першы намеснік міністра інфармацыі Лілія Ананіч, якая ўдзельнічала ў рабоце круглага стала, “тэрыторыяй дыялогу” назвала стэнд “Беларуская дыяспара. Нацыянальныя супольнасці” на выставе “СМІ ў Беларусі”. Дыялог, нагадаем, вялі айчынныя выданні і тыя, што выходзяць за межамі краіны, а таксама людзі, якія іх выпускаюць. “Гэта тыя інфармацыйныя масткі, якія дазваляюць нам адчуваць пульс жыцця нашых суайчыннікаў за мяжой, а яшчэ — пульс жыцця нашай краіны”, — удакладніла Лілія Ананіч. Яна станоўча ацаніла вынікі конкурсу па асвятленні жыцця дыспары, нацыянальных супольнасцяў у Беларусі, на які сёлета было пададзена амаль 50 заявак ад рэдакцый, тэлестудый, асобных журналістаў, павіншавала дыпламантаў конкурсу. І прапанавала ўсім суайчыннікам паўдзельнічаць у новым конкурсе “Не мінчане — пра Мінск”, які праводзяць сумесна часопіс “Журналіст” і агенцтва “Мінск-Новости”.

Дыялог адбыўся — і ён жа прадаўжаецца, бо пасля круглага стала яго ўдзельнікі абменьваліся электроннымі адрасамі, прапаноўвалі тэмы для публікацый. І гэта, вядома ж, умацоўвае “беларускі мацярык” у моры іншых этнасаў.

## Фантаны ў парку Перамогі

Іван Іванаў

## Непадалёк ад стэлы “Мінск — горад-герой” пашырыцца месца для адпачынку мінчан і гасцей сталіцы

У парка Перамогі — юбілей: ён закладзены ў 1945-м. Прыгожае месца адпачынку, гектараў на сто, з Камсамольскім возерам у цэнтры, прываблівае і моладзь, і ветэранаў. У прыватнасці, там бавяць час у цёплую пару года аматары шахмат і шашак. Яшчэ большай стала ўвага да парка, калі побач са стэлай “Мінск — горад-герой”, узведзенай у 1984 годзе, да 40-х угодкаў вызвалення Беларусі ад фашыстаў, пачалі праходзіць ваенныя парады, дэманстрацыі ў Дзень Перамогі і Дзень незалежнасці. Так было, дарэчы, і сёлета 9 Мая. Цяпер на перасячэнні праспектаў Пераможаў і Машэрава, побач са стэлай, пачата ўзвядзенне новага будынка Дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

Вядзецца і рэканструкцыя тэрыторыі парка Перамогі. Работы ў асноўным плануецца завяршыць да Дня горада, на пачатак верасня. А добраўпарадкаваць узбярэжжы Свіслачы, Камсамольскага возера, прылеглыя да іх месцы вырашана да Дня Незалежнасці. У дзень свята ажыве і новы фантан: яго струмені ўздымуцца прама над плыню Свіслачы, каля праспекта Пераможаў. У планах — будаўніцтва на будучай цэнтральнай алеі парка яшчэ двух фантанаў: “Перамога” і “Вечнасць”. А ўваход на цэнтральную алею азначыць прыгожая арка.

## ЗЕМЛЯКІ

## Музей пад вінаграднымі лозамі

Хоць нарадзіўся Уладзімір Вайцэховіч у 1924 годзе, але адлік жыцця вядзе ў асноўным з чэрвеня 41-га

Ён тады якраз скончыў школу, і тры дні на Цітаўцы, рэчцы пры яго роднай вёсцы Скобраўка, на Пухавіччыне, прываджаў рыбу: хацеў парадаваць на выпускным сяброў добрай юшкай. Уранні, 22 чэрвеня, і пайшоў на тое месца, на лавіў, згадвае, рыбы кілаграмаў пяць. Тады і заўважыў, што ў небе шмат самалётаў, а як прыйшоў дадому, было не да свята: вайна... Вечарам фашысты бамбілі вайсковы гарадок у Мар’інай Горцы, а таксама Мінск.

Тады ж на тэрыторыю Беларусі было закінута шмат нямецкіх дыверсантаў і шпіёнаў. У адзін са знішчальных батальёнаў увайшоў і Уладзімір Віктаравіч. Баявое хрышчэнне атрымаў пад Чавусамі, потым — цяжкае раненне пры абароне Смаленска. Пасля шпіталю абараняў Маскву на Мажайскім напрамку, яшчэ раз трапіў у шпіталь, адтуль — у вайс-

ковае вучылішча. У канцы 42-га малады лейтэнант Вайцэховіч камандаваў узводам мінамётнай роты пад Сталінградам. Там атрымаў і першы ордэн, Чырвонай зоркі, і першую кантузію: ад выбуху снарада яго цалкам засыпала зямлёй, ды сябры паспелі адкапаць. У складзе 144 палка пад камандаваннем легендарнага Васіля Маргелава Вайцэховіч прайшоў з жорсткімі баямі да Вены. Вызваляў Данецк, Херсон, Мікалаеў, Адэсу, у цяжкіх баях на рацэ Міус атрымаў ордэн Айчыннай вайны 2-й ступені. А яшчэ было вызваленне Малдавіі, потым — Бухарэста, Браціславы... Па назвах адных толькі вялікіх рэк, якія давялося фарсіраваць яму, можна вывучаць геаграфію: Волга, Дон, Паўднёвы Буг, Днестр, Прут, Дунай.

Вельмі складаны перыяд яго жыцця, які доўжыўся тры месяцы, — камандаванне мінамётным узводам штрафной роты.

Яго вызвалі ў асобы аддзел і накіравалі, як афіцэра абстрэлянага, з вялікім баявым вопытам, на такую пасаду. Зрэшты, гэта асобная частка яго ўспамінаў. Запомніўся, канешне ж, парад Перамогі на Краснай плошчы ў Маскве 24 чэрвеня 1945-га. Вайна і па сёння застаецца яго незагойнай ранай: у партызанскім атрадзе загінуў бацька, трое родных дзядзькоў не вярнуліся з фронту, а некаторых аднавяскоўцаў фашысты спалілі жывымі...

Пасля вайны ён застаўся ў Малдавіі: менавіта туды пасля Аўстрыі вывелі іх вайсковую часць. Вучыўся, зволіўшыся ў запас, у Кішыньскім сельгасінстытуце, працаваў галоўным інжынерам вопытнай гаспадаркі, выкладчыкам. А цяпер вучні доктара тэхнічных навук Уладзіміра Вайцэховіча працуюць па сёлах усёй Малдовы: інжынеры, механікі, аграномы... Працоўныя заслугі



Уладзімір Вайцэховіч прайшоў праз усю вайну

і цяпер чытае лекцыі ў Аграрным універсітэце! Пяцьгадоўтамуўскладзе невялікай ветэранскай дэлегацыі з Малдовы наш зямляк адзначаў 60-годдзе Перамогі ў Маскве. Пасля парадку быў прыём у Палацы з’ездаў, і за адным сталом з У. Вайцэховічам аказаўся Міхаіл Гарбачоў. Ветэран з болей казаў яму, што пасля перабудовы, развалу Саюза разбуралася “святое братэрства краін і народаў”, а менавіта

ж гэта дапамагло перамагчы пад час вайны самага моцнага ворага.

Горда сць Уладзіміра Віктаравіча — музей, збудаваны прама ў

двары дома, пад вінаграднымі лозамі. Узводзіў яго пяцьдзесят гадоў таму пры дапамозе моладзі, студэнтаў у памяць пра гвардзейцаў, ветэранаў 49-й Херсонскай Чырванасцяжнай ордэна Суворова дывізіі. Там цяпер месціцца і клуб-музей “Гвардзеец” ветэранаў раёна Баюканы Кішынёва. У музеі шмат фотаздымкаў, аформлены стэнды пра вайну, ёсць карты баявога шляху дывізіі, партрэты

военачальнікаў.

У “музеі пад вінаграднымі лозамі” збіраецца і наша беларуская сябрына, калі трэба адзначыць якое свята, сустрэць гасцей, абмеркаваць планы. Тут мы спяваем і беларускія песні, а паэты чытаюць свае вершы. Прычым пасяджэнні савета сябрыны праходзяць рэгулярна, у кожную першую нядзелю месяца. Дарэчы, гаспадар музея ўзнагароджаны Ганаровай граматай Савета Міністраў Беларусі “за вялікі ўклад ва ўмацаванне ўсебаковых сувязяў паміж Малдовай і Беларуссю”. Уладзімір Віктаравіч часта сустракаецца з сябрамі-ветэранамі. І — заўсёды пры нейкай справе. Ведае на памяць шмат вершаў М.Няжрасава, С.Ясеніна, К. Сіманова і іншых паэтаў, якія пры добрай нагодзе ахвотна чытае, асабліва калі размова ідзе пра Радзіму. І мы разумеем: пакуль з намі такія моцныя духам людзі, як Уладзімір Вайцэховіч, — і нам, яго землякам, утульна ў Малдове.

Вячаслаў Ігнаценка  
г. Кішынёў



## АСЯРОДДЗЕ

# Урок на прыродзе

Заўважаеце, як штодзень тысячы людзей змагаюцца са смеццем, брудам на вуліцах, у парках? Госці Беларусі, захапляючыся краінай, часам пытаюць пра сакрэты. А тут можна толькі адно адказаць: чысціня пачынаецца з дзяцінства... Пра гэта думалася і падчас экалагічнай акцыі ў рыбгасе “Волма” Чэрвенскага раёна. Там ахвотна пагадзіліся “паказаць клас”, у тым ліку прадстаўнікам Дэлегацыі Еўрасаюза ў Беларусі і каардынатарам Праграмы развіцця ААН, вучні з Валевацкай сярэдняй школы.

Іда Ганчаровіч

Хоць рыбаводчая гаспадарка «Волма» – адна са старэйшых у краіне, ёй ужо за 80 гадоў, аднак і сёння поўная жыццёвай сілы. Інжынеры задумалі ўсё рацыянальна, вада паступае ў сажалкі самацёкам, там не патрэбны сродкі на эксплуатацыю вадзяных помпаў. А вось парадак на прылеглых тэрыторыях, куды прыязджаюць адпачыць сотні людзей, трэба рэгулярна падтрымліваць. Зрэшты, прадстаўнік Дэлегацыі Еўрасаюза,

выступаючы ў “Волме”, сказаў, што “праблема забруджвання навакольнага асяроддзя не мае меж”. Таму і гатовы Еўрасаюз падтрымліваць падобныя ініцыятывы, удзельнічаць у экапраектах пад назвай “За чысціню Зямлі, нашага агульнага дома”. Таксама як і прадстаўніцтва ААН/ПРААН, якое выдзяляе сродкі на праграмы аднаўлення прычарнобыльскіх рэгіёнаў, на прыродаахоўныя праекты ў Беларусі.

А як цікава раскажа пра ваколіцы іх знаўца Аляксандр Вінчэўскі, адзін

з каардынатораў “зялёных школ” у краіне! Больш за 20 гадоў ён назірае ў “Волме” за жыццём птушак. На тэрыторыі рыбгаса, казаў, багатая флора і фаўна, ёсць прадстаўнікі з Чырвонай кнігі, а на мясцовых сажалках зафіксавана каля 200 відаў пярнатых. Там робяць гнёзды чорных буслы, белыя чаплі, скопы... Дарэчы, гэта адзінае месца ў Беларусі, дзе арнітолаг аднойчы бачыў адначасова 20 чорных буслоў на адной сажалцы.

Пасля такога “інструктажу”, бачыла, школьні-



ІДА ГАНЧАРОВІЧ

А самыя старанныя з “зялёнага атрада” атрымалі падарункі

кам так і хацелася “ў бой”. Не прайшло і гадзіны, як “міжсезоннае смецце” на ўзбярэжжы пяці вызначаных для акцыі сажалак было не проста сабраны, але і рассартавана, запакавана ў мяшкі. Дарэчы, ужо самі школьнікі нам расказвалі, як важна для гнездавання, жыцця птушак ачысціць ім тэрыторыю. І як ад смецця атрымаць ка-

рысць, паасобку перапрацаваўшы пластыкі, метал, шкло.

Канешне ж, абед для гасцей на свежым паветры, у знак удзячнасці за дапамогу даваў рыбгас “Волма”. Дарэчы, і замежныя госці, і мясцовыя школьнікі ацанілі гэты ўрок на прыродзе вельмі высока. Казалі: а давайце яшчэ! Не толькі ў сэнсе

дабаўкі юшкі, але і новых акцый. Таму я ўпэўнена: працяг будзе! А на памяць запісала вось гэты цікавы афарызм адной з супрацоўніц Мінпрыроды: “Толькі той зможа атрымліваць сапраўдную асалоду ад прыгажосці прыроды, хто, бачачы яе крохкасць і безабароннасць, заўсёды працягвае ёй руку дапамогі”.

## Сям’я — каманда творчая

Святлана Фральянкова

Таты спрабавалі сябе ў ролі фларыстаў, мамы — сямейных псіхологаў, а іх дзеці весела малявалі і музыцыравалі

Гэта было вельмі цікавае шоу, і называлася яно проста: фінальны этап гарадс-

кога конкурсу. За ганаровае званне “Лепшай шматдзетнай сям’і Мінска 2010 года” ў дзяржаўным Палацы дзяцей і моладзі нядаўна змагаліся пяць сям’яў-каманд.

Перамагла сям’я Алега Ладуцкі і Вольгі Карчагінай з Маскоўскага раёна, на другім месцы — сям’я Аляксандра і Таццяны Алексан-

дровічаў з Першамайскага, на трэцім — Паўла і Алены Бармоціных з Фрунзенскага раёнаў. Каб заваяваць сімпатыі журы, удзельнікам трэба было праявіць нямала талентаў. Скажам, прадставіць свой сямейны герб і візітную картку сям’і. Ці выявіць свае музычныя здольнасці. Мамы да таго ж

здавалі экзамен на веданне сямейнай псіхалогіі. А таты спрабавалі сябе ў ролі фларыстаў: складвалі з кветак для сваіх любімых жонак і дачок букеты. Дзеці да таго ж удзельнічалі ў вясёлым мастацкім конкурсе: стваралі розныя выявы з дапамогай аквагрыму... на тварах брацікаў і сястрычак.

## “Усё рэальна, усё магчыма”

Жанна Катлярова

Беларускі акцёр Ігар Сігаў з’явіўся ў ірландскай кінастужцы і пабываў на 82-й цырымоніі “Оскар”

Пра свае ўражанні ад цырымоніі акцёр раскажаў нядаўна на творчай сустрэчы ў Рэспубліканскім тэатры беларускай драматургіі, дзе ён — вядучы майстар сцэны. “Мне здавалася, што прайсці па чырвонай дарожцы — недасягальна. Але дзякуючы рэжысёру фільма “Дзверы” Хуаніце Уілсан я там пабываў, і зразумеў: усё рэальна, усё магчыма. Таму хочацца трапіць туды яшчэ раз, і, значыць, працаваць так, каб ізноў туды паехаць”, — гаварыў Ігар Сігаў.

Ён сыграў галоўную ролю ў мастацкай стужцы “Дзверы” ірландскага рэжысёра, прычым работа-дэбют Хуаніты Уілсан стала намінантам нацыянальнай прэміі Амерыканскай акадэміі кінамастацтва “Оскар” у катэгорыі “Лепшы мастацкі кароткаметражны фільм”. Статуэтку фільм не атрымаў, і, як прызналася Хуаніта, спачатку яна гэтым засмуцілася, але ненадоўга, бо і сам факт прысутнасці на цырымоніі “Оскар”



Ігар Сігаў

— ужо перамога.

Фільм доўжыцца 17 хвілін, ён пра рэальную гісторыю аб эвакуацыі з Чарнобыля адной сям’і. Герой Ігара, Мікалай Калугін, меў сям’ю, дачку. А калі здарылася катастрофа, іх эвакуавалі, і праз некаторы час дзяўчынка памерла. Па традыцыі тых месцаў нябожчык “чакае труну” на дзвярах, і галоўны герой вяртаецца ў спусцелы горад, каб зняць дзверы з уласнай кватэры. Хуаніта Уілсан расказала, што пра гісторыю, якая ўвайшла ў кнігу Святланы Алексіевіч “Чарнобыльская малітва”, яна даведлася з газет. І вырашыла яе экранізаваць. Фільм здымаўся ва ўкраінскім горадзе Прыпяці і ў Кіеве на працягу шасці дзён у 2008 годзе. Галоўную ролю сямігадовай дачкі героя Ігара Сігава вельмі пераканальна, шчымымі сыграў ўкраінка Ліля.

## ТРАДЫЦЫ

## Незабыўныя мелодыі

У раённым гарадку Дзяржынску Дзень Перамогі адзначалі песнямі ваеннай пары і сучасным салютам

Нашы землякі, ураджэнцы Дзяржыншчыны, ваявалі і на франтах, і ў партызанах. Сямёра з іх за адвагу і мужнасць у барацьбе з фашыстамі ўшанаваны залатымі зоркамі Герояў Савецкага Саюза, сотні – ардэнамі і медалямі. Дзяржынск вызвалілі ў ходзе цяжкіх баёў 7 ліпеня 1944 года.

І Дзень Перамогі заўсёды святкуюцца ў нас з асаблівай урачыстасцю. Сёлета было святочнае шэсце ветэранаў, ускладанне вяноў на магільныя загінулых



ЛЯВОН ЦЕЛЕШ

У песнях — узніслае адчуванне свята

воінаў, народнае гуляне. А на сцэнічнай пляцоўцы ў дзіцячым парку выступалі ансамблі народнай песні “Вяселуха”, “Шчодрыца”, “Карагод”, вакальны гурт “Суседзі”... Усіх частавалі салдацкай кашай. На гарадскім стадыёне ішло змаганне за шматлікія спартыўныя прызы.

Святочнай праграмай парадавалі землякоў і супрацоўнікі раённай бібліятэкі на чале з дырэктарам Валянцінай Клімовіч: паказалі цікавую літаратурна-музычную кампазіцыю “Салдацкі прывал”. Прысеўшы на пнях, быццам у хвіліны адпачынку паміж баямі, “байцы” слявалі пад

баян і гармонік як песні ваенных гадоў, так і сучасныя песні пра Перамогу: “Цёмная ноч”, “У зямлянцы”, “Кацюша”, “Дарогі”, “Дзень Перамогі”, “Майскі вальс”, “Ой, бярозы ды сосны”... Песні чаргаваліся з урыўкамі з вершаў, беларускай полькай. Да выканаўцаў ахвотна далучаліся і гледачы, падхоплівалі любімыя песні. Атрымалася весела і натуральна, амаль па “Васілію Цёркіну”. Цікава прайшла і музычная віктарына, пад час якой выконваліся ўрыўкі з ваенных песень, а гледачы адгадвалі назву песні, яе аўтараў. Пераможцы атрымалі прызы.

Нават невялікі майскі дожджык не перашкодзіў святку. А вечарам неба над Дзяржынскам расквецілі агні святочнага салюта.

Лявон Целеш, г. Дзяржынск